

Όθων, ο Πρώτος Βασιλεύς της Ελλάδος (1815 – 1867).

Γράφει ο Ιωάννης Κρασσάς, Αντιστράτηγος ε. α.

«Αί πληγαί τῆς Ἑλλάδος εἶναι οἱ ἀρχηγοί της. Ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικῶς μὲ τὰ ἰδιαίτερα τους συμφέροντα, πάντα ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ ἀγνότερου πατριωτισμοῦ». Ἀπὸ ἐπιστολή τοῦ Ἑλβετοῦ φιλέλληνο^s Ἰωάννη Εὐνάρδου[1] (1775-1863) πρὸς τὸν Ὀθωνα πρὶν ἀπὸ τὴν ἄφιξή του στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἄφιξη.

Τὴν 18^η Ἰανουαρίου 1833, ὁ πρῶτος Βασιλεύς της Ελλάδος, ὁ δεκαεπτάχρονος Πρίγκιπας Ὀθων, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Α΄ (1786-1868) της Βαυαρίας[2], ἀφίχθηκε στο Νάυπλιο ἐπιβαίνων της βρετανικῆς φρεγάτας «Μαδαγασκάρης». Ἡ ἀπελευθέρωση ἐνὸς χριστιανικοῦ ἔθνους μετὰ ἀπὸ 4 αἰῶνες Ὀθωμανικῆς δουλείας, ἀπετέλεσε γεγονός ἐξαιρετικῆς σημασίας γιὰ τὴν Ἑυρώπη. Μαζί με τὸν μέλλοντα ἀνακτα κατέπλευσαν 25 πολεμικά πλοία της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας καὶ της Ρωσίας, συνοδευόμενα ἀπὸ 45 μεταγωγικά τα οποία μετέφεραν 3.500 Βαυαροὺς στρατιῶτες. Ὁ Ὀθων πάτησε γιὰ πρώτη φορά τα ἐλληνικά χῶματα τὴν 25^η Ἰανουαρίου 1833 ὑπὸ τις θερμῆς ἐκδηλώσεις χιλιάδων Ἑλλήνων, προσελθόντων στο Νάυπλιο ἀπ' ὅλη τὴν χώρα. Τα σημαιοστολισμένα πλοία, τα παρατεταγμένα στρατεύματα καὶ οἱ κανονιοβολισμοί

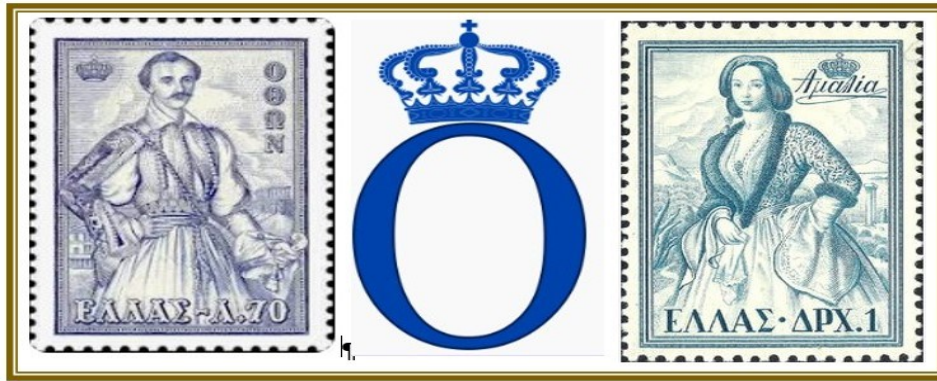
προσέδωσαν ιδιαίτερο μεγαλείο και χρώμα στην τελετή υποδοχής, σε μία λαμπρή χειμωνιάτικη ημέρα.

Η άφιξη του Όθωνος στην Ελλάδα. Ακριβές αντίγραφο του ευρισκομένου στο Μόναχο πίνακος, φιλοτεχνηθέντος υπό του Νικολάου Φερεκύδου.

Ο Νέος Μονάρχης.

Την 1^η Ιουνίου 1835, ο Όθων ενηλικιώθηκε και ανέλαβε τα βασιλικά του καθήκοντα. Το 1836 νυμφεύθηκε την Πριγκίπισσα Αμαλία (1818-1875) [3] θυγατέρα του Δούκα του Ολδεμβούργου (Ο Όθων ήταν 20 και η Αμαλία 18 χρονών). Ο νεαρός μονάρχης είχε διαπαιδαγωγηθεί από πολύ μικρή ηλικία για την άσκηση των καθηκόντων του ηγεμόνος. Η αυστηρή γερμανική αγωγή είχε ενσταλάξει μέσα του την υποταγή σε ένα πεπρωμένο το οποίο θεωρούσε θεϊκής προελεύσεως. Έθεσε ως σκοπό του την οικοδόμηση του Βασιλείου της Ελλάδος στα πρότυπα των συγχρόνων ευρωπαϊκών κρατών και την αναβίωση της αρχαίας πολιτιστικής κληρονομιάς μας. Ο καθημαγμένος ελληνικός λαός από τις θυσίες της επαναστάσεως και την αναρχία που ακολούθησε την δολοφονία του Καποδίστρια, προσέβλεπε στο πρόσωπο του νεαρού Βασιλέως την ως δια μαγείας σωτηρία από όλα τα δεινά του. Ο Όθων αγάπησε ειλικρινά τον λαό και την χώρα που του ανέθεσαν να κυβερνήσει από την πρώτη στιγμή, έως το θάνατό του (1866), παρά την εκθρόνισή του (23^η Οκτωβρίου 1862). Το σίγουρο είναι ότι δεν κατανόησε ποτέ την νοοτροπία του Ελληνικού λαού, αλλά ούτε εμείς τη δική του. Εάν ήταν σε μεγαλύτερη ηλικία, το πιθανότερο είναι να ακολουθούσε το παράδειγμα του Πρίγκιπος Λεοπόλδου του Σαξ Κόμπουργκ [4] (1790-1865), ο οποίος αποποιήθηκε του στέμματος της Ελλάδος.

Οι Βασιλείς και ο βασιλικός θυρεός του Όθωνος.

Το Όραμα του Όθωνος και η Κατάσταση της Χώρας.

Το νέο ελληνικό κράτος έπρεπε να οικοδομηθεί εκ του μηδενός. Οι Βαυαροί ήσαν οι πλέον κατάλληλοι, για να οργανώσουν σύγχρονες διοικητικές υποδομές και ένα περιβάλλον ασφάλειας και νομιμότητας, στοιχεία απαραίτητα για την πρόοδο και την ευημερία μιας χώρας. Ο Όθων συνειδητοποίησε ότι η επιβίωση του μικρού βασιλείου εξαρτάτο από την απελευθέρωση των εκτός ορίων Ελλήνων. Γι' αυτό τον λόγο επαγγέλθηκε την «Μεγάλη Ιδέα[5]» χάρις στην οποία τριπλασιάσθηκε η Ελλάς. Η Ελλάς εκείνη την περίοδο διατελούσε σε κατάσταση πτωχεύσεως, λόγω αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου των 60 εκατομμυρίων φράγκων που είχε λάβει το 1833, με την εγγύηση των προστάτιδων δυνάμεων. Ο Όθωνας αναγκάσθηκε να εφαρμόσει ένα σκληρό πρόγραμμα λιτότητας με περικοπές μισθών και απολύσεις δημοσίων υπαλλήλων. Ανακάλεσε τις ελληνικές πρεσβείες από όλες τις χώρες και μείωσε την ετήσια βασιλική χορηγία κατά 20% (200.000 δρχ). Η μεταφορά της πρωτεύουσας στην Αθήνα, εκτόξευσε τις τιμές των σπιτιών και της γης, ενώ ο δανεισμός από τους τοκογλύφους έφερε σε δύσκολη θέση πολλούς από τους νέους κατοίκους της.

Τα Ανάκτορα των Αθηνών.

Την 26^η Ιανουαρίου 1836, ο Βασιλεύς Όθων θεμελίωσε τα ανάκτορα (σημερινή Βουλή των Ελλήνων), στην νέα πρωτεύουσα του βασιλείου στο ύψωμα του Αγίου Αθανασίου ή Μπουμπουνίστρας[6], ευρισκομένου εντός των ορίων των Αθηνών. Η επιλογή της τοποθεσίας έγινε, αφού πρώτα αποκλείσθηκαν η Ομόνοια και ο Κεραμεικός. Ο Γερμανός αρχιτέκτονας Φρειδερίκος Σίνκελ[7] (1781-1841) πρότεινε την ανέγερση των ανακτόρων στο βράχο της Ακροπόλεως. Το ανοσιούργημα αποφεύχθηκε, μετά από παρέμβαση του πατέρα του Όθωνος, Βασιλέως της Βαυαρίας Λουδοβίκου

Α', ο οποίος προσφέρθηκε να χρηματοδοτήσει την δαπάνη ανεγέρσεως των ανακτόρων. Η τοποθεσία επιλέχθηκε λόγω της θέσεως, του κλίματος και της ανεμπόδιστης θέας προς όλες τις κατευθύνσεις.

Τα ανάκτορα σε καρτ-ποστάλ της εποχής.

Τα Σχέδια και η Ανέγερση.

Τα σχέδια των ανακτόρων επιμελήθηκε ο Βαυαρός αρχιτέκτων Φρήντριχ Φον Γκέρτνερ[8] ο οποίος συνέταξε 247 λεπτομερή σχέδια. Για την ανέγερση των ανακτόρων εργάσθηκαν 520 άτομα, Γερμανοί, Ιταλοί, αλλά κυρίως Έλληνες υπό την επίβλεψη 2 Βαυαρών Ανθυπολοχαγών του Μηχανικού. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήσαν: ξυλεία από την Εύβοια, πέτρα από τον Υμηττό, μάρμαρα από την Πεντέλη, την Πάρο, την Τήνο και την Νάξο. Το τριώροφο νεοκλασικό κτίριο έχει συνολικό ύψος 15 μέτρα και εμβαδόν 22.000 μ² περίπου και για πολλά χρόνια ήταν το ογκωδέστερο των Αθηνών. Οι εξοχές των κεντρικών και οι εσοχές των πλευρικών πτερυγών χαρίζουν πλαστικότητα στην αυστηρή όψη του οικοδομήματος. Για το εσωτερικό του παλατιού χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη έκταση τεχνητό μάρμαρο[9] (scagliola). Η εσωτερική διακόσμηση έγινε από 20μελή ομάδα Γερμανών αρχιτεκτόνων ζωγράφων, στην οποία συμμετείχαν οι Έλληνες αδελφοί Φίλιππος (1810-1892) και Γεώργιος Μαργαρίτης από την Σμύρνη[10].

Το Κόστος της Ανεγέρσεως.

Το ακριβές κόστος των ανακτόρων δεν είναι γνωστό, αλλά πέραν της χρηματοδοτήσεως από τον πατέρα του, ο Όθων έλαβε δάνειο 300.000 φιορινιών[11] από Γερμανική τράπεζα, διέθεσε μέρος της βασιλικής χορη-

γίας, ενώ η Βασίλισσα Αμαλία συνεισέφερε 180.000 ασημένια φιορίνια από την προσωπική της περιουσία. Μετά την έκπτωσή του ο Όθων δεν διεκδίκησε ποτέ καμία αποζημίωση από την δήμευση των ανακτόρων. Ο κήπος των ανακτόρων είναι έργο της Αμαλίας, ο οποίος εκτεινόταν μέχρι τις στήλες του Ολυμπίου Διός και επιμελήθηκε ο Γάλλος κηποτέχνης Λουδοβίκος Μπαρώ. Η Αμαλία φρόντισε για την денδροφύτευση του χώρου έμπροσθεν των ανακτόρων (Μνημείο Αγνώστου Στρατιώτου, Πλατεία Συντάγματος), όπως επίσης και των κυριότερων οδών των Αθηνών.

Οι Ένοικοι των Ανακτόρων.

Τα ανάκτορα εγκαινιάσθηκαν την 6^η Αυγούστου 1843 και χρησιμοποιήθηκαν ως βασιλική κατοικία από τον Όθωνα, μέχρι το 1862 και από τον Γεώργιο Α΄, μέχρι την δολοφονία του το 1913. Μία πυρκαγιά το 1884 και μία δεύτερη το 1909, δημιούργησαν την ανάγκη εκτεταμένων επεμβάσεων και αλλαγών στο κτίριο. Ο Κωνσταντίνος Α΄ μετά την άνοδό του στο θρόνο χρησιμοποίησε ως ανάκτορο το μέγαρο της Ηρώδου Αττικού (σημερινό Προεδρικό Μέγαρο). Μετά την εγκαθίδρυση της αβασιλεύτου δημοκρατίας στην Ελλάδα (Μάρτιος 1924), στο κτίριο στεγάσθηκαν διάφορες δημόσιες υπηρεσίες, κοινωνικοί φορείς και διεθνείς οργανώσεις. Το 1929 επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου αποφασίσθηκε η εγκατάσταση της βουλής και της Γερουσίας στο κτίριο των ανακτόρων, μετά από τις αναγκαίες μετατροπές που έγιναν από τον αρχιτέκτονα Ανδρέα Κριεζή[12].

Το Στρατιωτικό Κίνημα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843.

Ως η κύρια αιτία της δυστυχίας των Ελλήνων θεωρήθηκε η ξενοκρατία και η απολυταρχική διακυβέρνηση του Όθωνος. Αρκετοί ήσαν αυτοί που πίστευαν ότι η εκχώρηση συντάγματος θα συντελούσε στην επίλυση των προβλημάτων της χώρας και στην εκτόνωση της λαϊκής δυσαρέσκειας. Μια ομάδα πολιτικών του ρωσικού και αγγλικού κόμματος οι: Ανδρέας Μεταξάς[13], Ανδρέας Λόντος[14], Κωνσταντίνος Ζωγράφος[15] και οι στρατιωτικοί: Δημήτριος Καλλέργης[16], Σπύρος Σπυρομήλιος[17] και Ιωάννης Μακρυγιάννης[18], αποφάσισαν να απαιτήσουν την παροχή συντάγματος από τον Όθωνα κάνοντας χρήση βίας.

Ι. Μακρυγιάννης, Α. Μεταξάς, Δ. Καλλέργης.

Η Υλοποίηση.

Το στρατιωτικό κίνημα αρχικά, αποφασίστηκε να εκδηλωθεί την 25^η Μαρτίου. Ο Όθων είχε την πληροφόρηση του, αλλά πίστευε ότι ο στρατός θα του παρέμενε πιστός. Την νύκτα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου κινήθηκαν μόνο στρατιωτικά τμήματα, οι πολίτες συγκεντρώθηκαν το πρωί. Την 01:00 της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 ο Συνταγματάρχης Ιππικού Δημήτριος Καλλέργης, επικεφαλής της φρουράς των Αθηνών, περικύκλωσε τα ανάκτορα (Βουλή των Ελλήνων). Ο Διοικητής Πεζικού Αντισυνταγματάρχης Πεζικού Νικόλαος Σκαρβέλης [19] (1801-1858) συμμετείχε στο κίνημα επικεφαλής ενός τάγματος πεζικού. Ο Καλλέργης ζήτησε από τον Όθωνα να διορίσει νέα κυβέρνηση υπό τον Ανδρέα Μεταξά και να συγκαλέσει σ' ένα μήνα την εθνοσυνέλευση, για να καταρτίσουν από κοινού με τον Βασιλέα το σύνταγμα της Χώρας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας στις 04:00 επικύρωσε τα βασιλικά διατάγματα. Στους πρέσβεις των προστάτιδων δυνάμεων (Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας), δεν επιτράπηκε η είσοδος στα ανάκτορα, μέχρι την ορκωμοσία του νέου υπουργικού συμβουλίου και την έκδοση των διαταγμάτων.

Ο Συνταγματάρχης Δημήτριος Καλλέργης προ των Ανακτόρων.

Η Στάση του Όθωνος.

Μετά την υπογραφή από τον Βασιλέα των διαταγμάτων για την σύγκληση εθνοσυνελεύσεως και παροχή συντάγματος, ο Καλλέργης απαίτησε από τον Όθωνα να απονεμίσει αναμνηστικό μετάλλιο στους κινηματίες, να καθιερώσει την 3^η Σεπτεμβρίου ως εθνική εορτή και να τους εκφράσει την ευαρέσκειά του. Ο Όθων εξέφρασε την πρόθεσή του να παραιτηθεί του θρόνου παρά να ταπεινωθεί. Τελικά δεν το έπραξε. Δεν είναι δυνατόν να απαντήσει κανείς με βεβαιότητα, εάν οδηγήθηκε στην επιλογή αυτή, μετά από την επέμβαση των πρεσβευτών, την παράκληση της Βασιλίσσης Αμαλίας, ή τον φόβο ότι θα τον εκτελέσουν. Την νύκτα εκείνη ο Όθων ήταν απελπιστικά μόνος. Από την άλλη πλευρά ο πρεσβευτής της Αγγλίας Έντμουντ Λάϊονς[20] είχε διαμηνύσει στον Καλλέργη να μην πειραχτεί ούτε τρίχα του Βασιλέως. Η απαίτηση για την έκδοση των βασιλικών διαταγμάτων αποδεικνύει ότι δεν επιδιώκονταν η εκθρόνιση του Όθωνος, αλλά ο περιορισμός της εξουσίας του. Η απαλλαγή από την ξενοκρατία έγινε μέσα στα πλαίσια που καθόρισαν οι Μεγάλες Δυνάμεις.

Η Ψήφιση του Συντάγματος.

Το κίνημα δεν είχε λαϊκή προέλευση. Υπήρξε δημιούργημα των φιλοδοξιών ομάδος πολιτικών και στρατιωτικών και ξένων υποκινήτων οι οποίοι ενεργούσαν προς ίδιον συμφέρον. Ο Καλλέργης γράφει στα απόμνημονεύματά του «Διέταξα τούς στρατιώτας νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν πόλιν καὶ διὰ τῆς σπάθης νὰ διώξωσι πρὸς τὴν πλατεῖαν ὄντινα ἀπήντων. Ἐν τοσοῦτω ἀνοίχθησαν αἱ φυλακαὶ, οἱ ἐν αὐταῖς συνέρρευσαν πρὸ τοῦ παλατίου, καὶ οὕτω στρατιῶται, κάτοικοι τοῦ Μεδρεσέ[21], περιτρίμματα τινὰ τῆς αγορᾶς καὶ ἐλάχιστος ἀριθμὸς πολιτῶν ἀνεβοήσαμεν ζητοῦντες Σύνταγμα». (Σπύρου Μαρκεζίνη «Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος, Τόμος 1, σελίδα 189). Ο λαός το αποδέχθηκε σαν τετελεσμένο γεγονός, όπως συνέβη στην συνέχεια με παρόμοια στρατιωτικά κινήματα. Η 3^η Σεπτεμβρίου απετέλεσε το καλύτερο προηγούμενο εκμεταλλεύσεως του στρατού για την κατάληψη της εξουσίας. Οι εκλογές που ακολούθησαν δεν εξέφρασαν την ελεύθερη βούληση του λαού, ο οποίος ήταν πολιτικά ανώριμος και έγινε υποχείριο των δημαγωγών. Την 27^η Φεβρουαρίου 1844 ο Βασιλεύς ορκίσθηκε πίστη εις το σύνταγμα.

Η Προσωπικότης του Όθωνος.

Πολλοί επικριτές του Όθωνος τον κατακρίνουν για την απολυταρχικότητα, την σχολαστικότητα, τη βαρηκοΐα και την ευφυΐα του. Τον κατηγορούν επίσης για το ότι δεν απέκτησε διάδοχο, παρότι έχει αποδειχθεί ότι το πρόβλημα της ατεκνίας οφείλονταν στην Αμαλία[22]. Ο Όθων ήταν πράος, μεθοδικότατος και εργατικότατος και αγάπησε ειλικρινά την Ελλάδα όσο ολίγοι. Υπήρξε ανώτερος χρημάτων, δεν πλούτισε, δεν διεκδίκησε αποζημιώσεις και μετά την εκθρόνιση συντηρείτο από την ετήσια επιχορήγηση του βαυαρικού στέμματος, ύψους 100.000 φιορινιών. Την τελευταία επιχορήγηση του 1867 διέθεσε ολόκληρη υπέρ της Κρητικής Επανάστασης, όταν είχε στερηθεί κάθε δικαιώματος στο θρόνο του Ελληνικού Βασιλείου. Από τη φύση του ανεξίκακος δεν μπορούσε να διαπράττει μηχανοραφίες με αποτέλεσμά να αποτελέσει βορά των Ελλήνων κομματαρχών που πλούτισαν «χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπη, χωρίς αιδώ», όπως γράφει ο Αλεξανδρινός ποιητής Κωνσταντίνος Καβάφης[23] (1863-1933) στο ποίημά του «Τα Τείχη». Το χάος που παρέλαβε και η αναρχία που επικράτησε, μετά την εκθρόνισή του, αποδεικνύουν δυστυχώς ένα γεγονός το οποίο δυσκολευόμαστε να παραδεχθούμε, την αδυναμία τηρήσεως της νομιμότητας, είτε ως διοικούντες, είτε ως διοικούμενοι. Ως λαός για την εκπλήρωση των δύσκολων στόχων, προτιμούμε την ήπια προσαρμογή και τις συνεχείς αναβολές, στην κατεδάφιση όμως, επιδεικνύουμε αξιοθαύμαστη ενεργητικότητα και ταχύτητα. Η Βαυαρία αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί χώρα πρότυπο διότι είναι η μεγαλύτερος παραγωγός γεωργικών προϊόντων στην Γερμανία, με ισχυρή ταυτοχρόνως βιομηχανία.

Ο Όθων και η Αμαλία την εποχή ανεγέρσεως των ανακτόρων.

Διαπιστώσεις – Συμπεράσματα.

Την νύκτα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου ο Όθων εφόσον αμφισβητήθηκε και απειλήθηκε έπρεπε να είχε παραιτηθεί του θρόνου. Η κατάσταση της Ελλάδος απαιτούσε τομές και όχι συμβιβαστικές λύσεις. Οι κινηματίες έπρεπε να το πάνε μέχρι τέλους. 8 χρόνια μετά τη στέψη του για τα κακώς κείμενα της πατρίδος μας ήταν ο λιγότερα υπεύθυνος. Εάν ίσχυε αυτό, μετά την ψήφιση του Συντάγματος, θα έπρεπε να «απογειωθούμε», γεγονός που δεν συνέβη. Δεν είναι το σύνταγμα το οποίο ωφελεί μια χώρα, αλλά το ήθος, η ωριμότητα, η ευσυνειδησία και οι ικανότητες των κυβερνώντων και του λαού.

Ο Γάλλος Ακαδημαϊκός Έντμοντ Αμπού (1828-1885) [24] γράφει: «Η Ελλάδα είναι το μοναδικό παράδειγμα χώρας που βρίσκεται σε πλήρη χρεοκοπία από τη γέννησή της. Αν η Γαλλία ή η Αγγλία βρίσκονταν σε μια τέτοια κατάσταση έστω και για ένα χρόνο, θα γινόμασταν μάρτυρες φοβερών δεινών. Η Ελλάδα έχει μάθει να ζει με τη χρεοκοπία». Από το βιβλίο του, «Η Ελλάδα του Όθωνα», σελίδα 185.

Η νοοτροπία μας και η συμπεριφορά μας είναι η αιτία των δεινών μας. Ο Ηράκλειτος [25] (544-484 π.Χ) είχε πει «Ήθος ανθρώπων δαίμων (Ο χαρακτήρας του ανθρώπου είναι ο θεός του πεπρωμένου του)». Ως λαός η ευτυχία και η δυστυχία μας είναι αποτέλεσμα του χαρακτήρα μας κατά κύριο και αποκλειστικό λόγο. Στις πυρκαγιές του Αυγούστου στην Αττική διαπιστώθηκε ότι μόνο το 80% οικοπέδων είχαν καθαρισθεί. Η πατρίδας μας δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο στο 20% των ευσυνείδητων.

Η εύρυθμος λειτουργία του κράτους εδράζεται στην λογοδοσία όσων ασκούν διοίκηση και στον έλεγχο σε όσους ανατίθενται καθήκοντα. Εκ των επιδόσεων μας αποδεικνύεται ότι δεν είμαστε ικανοί να εφαρμόσουμε αυτή την οικουμενικά αποδεκτή αλήθεια.

Δύο σχεδόν αιώνες μετά την ανεξαρτησία μας πρέπει επιτέλους να συνειδητοποιήσουμε ότι η αντίληψή μας για τη τήρηση της νομιμότητας και η εκπλήρωση των υποχρεώσεων μας ως πολιτών προσδιορίζουν την ασφάλεια, τη πρόοδο και τη ευημερία μας. Η κατάταξή μας στη 40^η θέση βάσει του Δείκτη Ευημερίας της Legatum [26] [Legatum Prosperity Index (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΥΜΕΡΙΑΣ)] αντανακλά τις δυνατότητές μας. Είμαστε στη 40^η θέση

από τις 167 παγκοσμίως και στην 24^η από τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Αυτό μπορούμε, αυτό κάνουμε.

Αποτελεί ένδειξη μικροψυχίας, αχαριστίας και άγνοιας, η μη τοποθέτηση μιας επιγραφής στην οποία να μνημονεύονται τα ονόματα του Όθωνος και της Αμαλίας, χωρίς την συμβολή των οποίων δεν θα υπήρχε το κτίριο και ο κήπος των παλαιών ανακτόρων.

**Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς.
Αύγουστος 2024.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- i. Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Ηλίου, Αθήνα 1948.
- ii. Σπύρου Β. Μαρκεζίνη, Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος, ΠΑΠΥΡΟΣ ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α.Ε, Αθήνα 1966.
- iii. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε., Αθήνα 1977.
- iv. Έντμοντ Αμπού, Η Ελλάδα του Όθωνα, Εκδόσεις ΜΤΑΙΧΜΙΟ, Αθήνα 2008.
- v. Ανέκδοτες Επιστολές της Βασίλισσας Αμαλίας στον Πατέρα της (1836-1853), Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 2011.
- vi. Αντωνίου Χαροκόπου, Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΣΚΑΡΒΕΛΗΣ ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΣΗ ΤΟΥ 1821, Αθήνα 2012.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

[1] Ο Ιωάννης Εϋνάρδος (1775-1863) ήταν Γαλλο-ελβετός φιλέλληνας ο οποίος τιμήθηκε με το τίτλο του ευεργέτου του Ελληνικού έθνους και πρωτοπόρος φωτογράφος. Κατά την επανάσταση του 1821 διέθεσε τεράστια ποσά υπέρ των Ελλήνων και μας υποστήριξε στις Ευρωπαϊκές αυλές. Μετά την δολοφονία του Καποδίστρια επέδειξε προσωπικό ενδιαφέρον για την συγκρότηση της ελληνικής εθνικής οικονομίας και συνέβαλε απόφασιστικά στην ίδρυση της Εθνικής Τραπέζης. Το 1847 αντιμετώπισε δυναμικά τις υπερβολικές απαιτήσεις των Άγγλων τραπεζιτών για το δάνειό που χορήγησαν προς την Ελλάδα το 1832 και κατέβαλε από τη προσωπική του περιουσία μισό εκατομμύριο χρυσά φράγκα για την αποκλήρωσή του.

Ο Ιωάννης Εϋνάρδος.

[2] Ο Λουδοβίκος Α΄ της Βαυαρίας [γερμανικά: Ludwig I, (1786 - 1868)] ήταν Βασιλεύς της Βαυαρίας από το 1825 μέχρι το 1848 και ανήκε στη δυναστεία των Βιτελσβάχων (Βίττελσμπαχ). Ήταν φανατικός ελληνιστής, συλλέκτης και φίλος των τεχνών. Επί βασιλείας του το Μόναχο αναδείχτηκε καλλιτεχνικά. Άρχισε τις ανοικοδομητικές εργασίες όταν ήταν πρίγκηπας, και τις συνέχισε ακόμα και μετά την εκθρόνισή του.

Ο Λουδοβίκος Α΄ της Βαυαρίας.

[3] Η Αμαλία Μαρία Φρειδερίκη [Amalie von Oldenburg, (1818-1875)] ήταν κόρη του Δούκα του Ολδεμβούργου και η βασιλική Σύζυγος του Βασιλέως Όθωνος της Ελλάδος. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του (1833-1862) έλαβε τον τίτλο Αμαλία, Βασίλισσα της Ελλάδος. Σε ηλικία δύο ετών πέθανε η μητέρα της. Ο πατέρας της παντρεύτηκε ακόμη δύο φορές και απέκτησε άλλα τέσσερα παιδιά. Θεωρούσε το τίτλο της ως ιερόν καθήκον «Δέν εύρισκόμεθα εις αύτὸν τὸν κόσμον διὰ νὰ εἴμεθα εύτυ-χισμένοι, εύρισκόμεθα διὰ νὰ κάνουμε τὸ καθῆκον μας καὶ νὰ ύπομένωμεν». Από επιστολή της Αμαλίας προς το πατέρα της μετά το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843.

Η Βασίλισσα Αμαλία σε ηλικία 17 ετών.

[4] Ο Πρίγκιπας Λεοπόλδος του Σαξ Κόμπουργκ [Saxe-Cobourg (1790-1865)] κατάγοταν από το ομόσπονδο κρατίδιο της Γερμανίας Θουριγγία (Freistaat Thüringen). Υπηρέτησε στο Ρωσικό στρατό και πολέμησε κατά τη διάρκεια των Ναπολεόντειων Πολέμων. Το 1816 νυμφεύθηκε την πριγκίπισσα Καρλόττα της Ουαλίας, θυγατέρα του βασιλέως του Ηνωμένου Βασιλείου Γεωργίου Δ΄. Το 1830 βάσει του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου (3 Φεβρουαρίου 1830), ορίσθηκε Βασιλεύς της Ελλάδος, τίτλο τον οποίο αποποιήθηκε. Στην συνέχεια ορκίσθηκε βασιλεύς του Βελγίου.

Ο Πρίγκιπας Λεοπόλδος του Σαξ Κόμπουργκ.

[5] Η «Μεγάλη Ιδέα» αφορούσε την απελευθέρωση όλων των Ελλήνων ευρισκόμενων υπό οθωμανική κατοχή. Ο Ιωάννης Κωλέττης τη περιέγραψε ως εξής: «Τό Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ ἓν μέρος μόνον τῆς Ἑλλάδος. Ὑπάρχουν δύο μεγάλα κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου. Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ μεγάλη πρωτεύουσα, ἡ Πόλις, τὸ ὄνειρον καὶ ἡ ἐλπίς ὄλων τῶν Ἑλλήνων».

[6] Πρόκειται για το ύψωμα πάνω από την πλατεία Συντάγματος. Το όνομα Μπουμπουνίστρα ή Βομβονίστρα προήλθε από το βόμβο των νερών που κατέληγαν στο υδραγωγείο που υπήρχε εκεί.

[7] Ο Καρλ Φρίντριχ Σίνκελ [1781-1841(Karl Friedrich Schinkel)] ήταν ο διασημότερος Γερμανός αρχιτέκτονας του νεοκλασικισμού στη Πρωσία και θεωρείται υποστηρικτής της Ελληνικής αναβιώσεως. Η αρχιτεκτονική του χαρακτηρίζεται από μια στροφή στην ελληνική παρά την αυτοκρατορική ρωμαϊκή αρχιτεκτονική, σε μια προσπάθεια να ξεφύγει από το στυλ των πρόσφατων Γάλλων κατακτητών. Τα διασημότερα κτήριά του βρίσκονται στην περιοχή του Βερολίνου.

Ο Καρλ Φρίντριχ Σίνκελ.

[8] Ο Φρίντριχ φον Γκέρτνερ (1791-1842) ήταν σημαντικός Γερμανός αρχιτέκτονας. Ιδιαίτερα γνωστός στη Βαυαρία στην εποχή του Λουδοβίκου Α' της Βαυαρίας. Από το 1842 ο Γκέρτνερ ήταν διευθυντής της Ακαδημίας Τεχνών του Μονάχου. Ο Γκέρτνερ σχεδίασε το κτίριο των Ανακτόρων του Όθωνος.

Ο Φρίντριχ φον Γκέρτνερ.

[9] Η Scagliola ή γυψομάρμαρο είναι αποτέλεσμα μίγματος ειδικού σκληρού γύψου (σελενίτη) με μαρμαρόσκονη χρώματα αγιογραφίας και φυσικές κόλλες.

[10] Ο Φίλιππος Μαργαρίτης (1810-1892) γεννήθηκε στη Σμύρνη, αλλά κατάγονταν από την Ήπειρο. Ο πατέρας του Φίλιππος ήταν επιχει-

ρηματίας και μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Είχε άλλα πέντε αδέρφια, από τα οποία ο Γεώργιος ήταν σημαντικός ζωγράφος και λιθογράφος. Με την έκρηξη της Επανάστασης του 1821 η οικογένειά του κατέφυγε στα Ψαρά. Το 1832 έλαβε από υποτροφία από τον Ιωάννη Καποδίστρια και σπούδασε ζωγραφική στη Ρώμη. Από κοινού με τον αδελφό του Γεώργιο, ανέλαβε τη διακόσμηση των ανακτόρων, όπως επίσης και του περίπτερου της ελληνικής συμμετοχής στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού το 1855, στο οποίο παρουσίασε φωτογραφίες του από τα ιστορικά μνημεία της Αθήνας.

Ο Φίλιππος Μαργαρίτης.

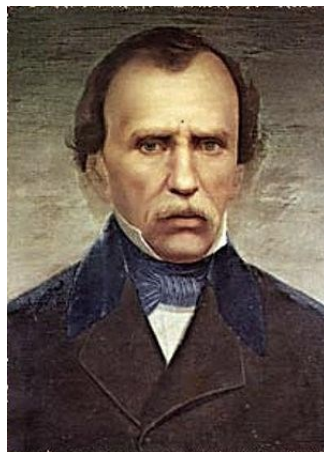
[11] Το φιορίνι ή φλορίνι από το οποίο προήλθε η ελληνική λέξη φλουρί, αφορά το βαυαρικό νόμισμα το οποίο ήταν σε ισχύ από το 1754 έως το 1873. Το όνομα του οφείλεται στην Φλωρεντία όπου κόπηκε για πρώτη φορά το 1252.

[12] Ο Ανδρέας Κριεζής (1887 Ύδρα-1962), σπούδασε πολιτικός μηχανικός στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και αρχιτεκτονική στη Σχολή του Μονάχου. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος και πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής Εταιρείας. Το 1914 σε ηλικία 27 ετών οικοδόμησε κτήριο που σώζεται μέχρι σήμερα, στην συμβολή των οδών Ασκληπιού 185 και Αρματολών και Κλεφτών για λογαριασμό του Γερμανού Ευγενίου Πλοκ. Το Νοέμβριο του 1929 η Κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου, αποφάσισε τη στέγασή της Βουλής μαζί με τη Γερουσία, στο κτήριο των Παλαιών Ανακτόρων. Οι εργασίες για τη μετατροπή του κτηρίου σε Μέγαρο Βουλής και Γερουσίας σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ανδρέα Κριεζή, αποτέλεσαν τη ριζικότερη επέμβαση σε αυτό μετά την αρχική κατασκευή του.

Ο Ανδρέας Κριεζής.

[13] Ο Κόμης Ανδρέας Μεταξάς (1790-1860) ήταν αγωνιστής της Ελλη-νικής επανάστασης, διπλωμάτης και πολιτικός με καταγωγή από την Κεφαλλονιά (Αργοστόλι). Διετέλεσε πρωθυπουργός της Ελλάδος από τις 3 Σεπτεμβρίου 1843 έως το Φεβρουάριο του 1844. Οι οπλαρχηγοί του έδωσαν το παρωνύμιο Κόντε Λάλας ένεκα του τραυματισμού του κατά τη μάχη του Λάλα.

Ο Κόμης Ανδρέας Μεταξάς.

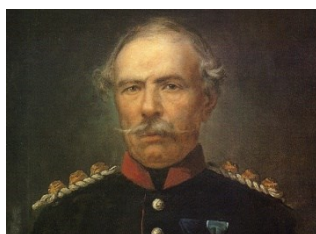
[14] Ο Ανδρέας Λόντος (Αίγιο 1786-1845) ήταν προεστός του Αιγίου με σημαντική στρατιωτική και πολιτική δράση κατά την επανάσταση του 1821 και στη συνέχεια. Μετά το κίνημα του 1843 διορίστηκε αντιπρόεδρος της Εθνοσυνελεύσεως και στη συνέχεια Υπουργός Στρατιωτικών και Εσωτερικών. Τα οικονομικά του προβλήματα αλλά και η μεγάλη πίκρα του για την πολιτική του αποτυχία τον οδήγησαν την 24^η Σεπτεμβρίου 1845 στην αυτοχειρία.

Ο Ανδρέας Λόντος.

[15] Ο Κωνσταντίνος Ζωγράφος (1796 Καλάβρυτα-1856) ήταν γιατρός, πολιτικός και διπλωμάτης. Το 1833 διορίστηκε Πρεσβευτής της Ελλάδος στην Κωνσταντινούπολη και τον ίδιο χρόνο ανακλήθηκε και διορίστηκε Υπουργός Εξωτερικών. Ο Ζωγράφος εργάστηκε για την σύναψη φιλικής συνθήκης, κάτι το οποίο επετεύχθη τελικώς στις 3 Μαΐου 1840. Υπήρξε η πρώτη ελληνο-οθωμανική συνθήκη και η οποία ρύθμιζε οικονομικές και ιδιαίτερα εμπορικές εκκρεμότητες ετών μεταξύ των δύο χωρών. Μετά την επιστροφή του όμως στην Αθήνα αντιμετώπισε σφοδρές αντιδράσεις, επειδή θεωρήθηκε ότι η συνθήκη ήταν επιζήμια για τα ελληνικά συμφέροντα και δεν επικυρώθηκε.

[16] Ο Στρατηγός Δημήτριος Καλλέργης (1803 Κρήτη-1867 Αθήνα). Ήταν γόνος ιστορικής οικογένειας του νησιού με καταγωγή από το Μυλοπόταμο, οι ρίζες της οποίας κρατούν από τη βυζαντινή περίοδο. Έμεινε ορφανός από πατέρα σε μικρή ηλικία και η οικογένειά του τον έστειλε στη Ρωσία, όπου ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του δίπλα στον υπουργό Εξωτερικών του Τσάρου, Νέσελροντ. Στη συνέχεια μετέβη στη Βιέννη για να σπουδάσει Ιατρική, ωστόσο εγκατέλειψε τις σπουδές του για να συμμετάσχει στην Ελληνική Επανάσταση. Διετέλεσε Υπουργός Εξωτερικών και Στρατιωτικών στην Κυβέρνηση Μαυροκορδάτου (Μάιος 1854-Σεπτέμβριος 1855) και Πρέσβης στο Παρίσι.

Ο Στρατηγός Δημήτριος Καλλέργης.

[17] Ο Αντιστράτηγος Σπύρος ή Σπυρίδων Μήλιος (1800 Χειμάρα-1880), γνωστός και ως Σπυρομήλιος, υπήρξε στρατιωτικός, αγωνιστής της ελληνικής επανάστασης, πολιτικός, πληρεξούσιος, βουλευτής, 5 φο-

ρές Υπουργός Στρατιωτικών και Διοικητής της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων.

Ο Αντιστράτηγος Σπύρος ή Σπυρίδων Μήλιος.

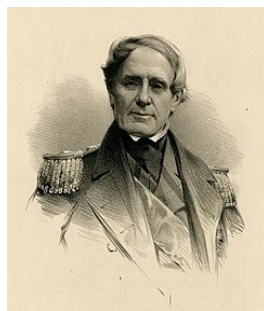
[18] Ο Ιωάννης Τριανταφύλλου, γνωστότερος ως Ιωάννης Μακρυγιάννης (1797 Κροκύλειο Φωκίδος-1864), υπήρξε οπλαρχηγός της Ελληνικής Επανάστασης, στρατιωτικός, πολιτικός και συγγραφέας.

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης.

[19] Ο Συνταγματάρχης Πεζικού Νικόλαος Σκαρβέλης (1801 Χίος 1858), συμμετείχε στην Ελληνική Επανάσταση στη Μολδοβλαχία, στη Πελοπόννησο, στη Κάρυστο, στις μάχες Χαϊδαρίου, Ακροπόλεως και Αθηνών και στην εκστρατεία του Φαβιέρου στη Χίο. Διακρίθηκε για την γενναιότητα, την εντιμότητα και την αγνότητά του.

[20] Ο Σερ Έντμουντ Λάιονς (Sir Edmund Lyons), (1790-1858), ήταν Άγγλος στρατιωτικός, διπλωμάτης και πολιτικός. Διετέλεσε πρεσβευτής του Ηνωμένου Βασιλείου στην Αθήνα από 1835 έως το 1849.

Ο Σερ Έντμουντ Λάιονς .

[21] Ο Μεδρεσές ή Μεντρεσές των Αθηνών ήταν ισλαμικό ιεροσπουδαστήριο που ιδρύθηκε κατά τον 17ο αιώνα και βρισκόταν στο Μοναστηράκι (Αέρηδες). Κατά την εποχή του Όθωνα και του Γεωργίου Α΄, χρησιμοποιούνταν ως φυλακές και τόπος εκτελέσεως.

[22] Σύγχρονοι μελετητές μετά από εξέταση του DNA της Αμαλίας, διαπίστωσαν ότι δεν μπορούσε να τεκνοποιήσει ως πάσχουσα από το σύνδρομο MRKH (Mayer Rokitansky Küster Hauser), μια σπάνια γενετική πάθηση, που εμφανίζεται σε περίπου 1 στα 5.000 κορίτσια. Το σύνδρομο MRKH είναι μια παθολογική κατάσταση στην οποία δεν αναπτύσσονται η μήτρα και το άνω μέρος του κόλπου. Ο κορυφαίος γενετιστής Στυλιανός Αντωναράκης, ομότιμος καθηγητής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης και μέλος της Ελβετικής Ακαδημίας Επιστημών, είναι βέβαιος ότι η Αμαλία έπασχε από το σύνδρομο MRKH. «Το 1953, ο καθηγητής Μιαευτικής και Γυναικολογίας Νικόλαος Λούρος, δημοσίευσε την αλληλογραφία Ελλήνων και Γερμανών ειδικών σχετικά με την πάθησή της. Η Αμαλία είχε “παιδικά” γεννητικά όργανα. Ο αδελφός της, μετά τον θάνατό της, το 1875, ζήτησε νεκροψία. Ο παθολογοανατόμος Dr Viche βρήκε ότι η πρώην βασίλισσα ήταν παρθένος, γιατί τα γεννητικά της όργανα δεν είχαν αναπτυχθεί. Η επίσημη έκθεση της νεκροψίας δεν βρέθηκε ποτέ.

[23] Ο Κωνσταντίνος Καβάφης (1863-1933) ήταν Έλληνας ποιητής ο οποίος θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της σύγχρονης εποχής. Γεννήθηκε και έζησε στην Αλεξάνδρεια, της Αιγύπτου γι' αυτό και αναφέρεται συχνά ως ο Αλεξανδρινός. Δημοσίευσε ποιήματα, ενώ δεκάδες παρέμειναν ως προσχέδια.

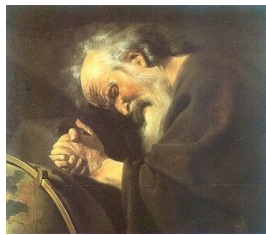
Ο Κωνσταντίνος Καβάφης.

[24] Ο Γάλλος Ακαδημαϊκός, συγγραφέας και δημοσιογράφος Έντμοντ Αμπού (1828-1885), εγκαταστάθηκε το 1852 στην Αθήνα ως υπότροφος της Γαλλικής Σχολής. Περιόδευσε σ' όλη τη χώρα και επιστρέφοντας στο Παρίσι δημοσίευσε το βιβλίο του "Η Ελλάδα του Όθωνος".

Έντμοντ Αμπού.

[25] Ο Φιλόσοφος Ηράκλειτος ο Εφέσιος (544-484 π.Χ) ήταν απόγονος του ιδρυτή της πόλης Ανδρόκλου. Είναι γνωστός για την ιδέα της συνεχούς αλλαγής που διέπει ως νόμος το σύμπαν. Είχε πει ότι «Κανείς δεν μπορεί να μπει στο ίδιο ποτάμι δύο φορές». Πίστευε ότι ο κόσμος δημιουργείται από τη «φωτιά», την αντίθεση και τον πόλεμο μεταξύ των αντιθέτων, από τα οποία γεννιέται η ωραιότερη αρμονία».

Ο Φιλόσοφος Ηράκλειτος.

[26] Ο Δείκτης Ευημερίας Legatum είναι μια ετήσια κατάταξη που αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο Legatum, μια ανεξάρτητη εκπαιδευτική φιλανθρωπική οργάνωση που ιδρύθηκε και χρηματοδοτείται εν μέρει από την ιδιωτική εταιρεία επενδύσεων Legatum, η οποία έχει έδρα στο Ντουμπάι και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η εταιρεία επενδύει επίσης σε δραστηριότητες για την προώθηση της ελεύθερης επιχειρηματικότητας, καθώς και σε πρωτοβουλίες κατά της δουλείας, της υγείας και της εκπαίδευσης.

ΤΕΛΟΣ

Πηγή : <https://www.istorikadromena.gr/>